

Nội dung bài viết

1. [Soạn Ngữ văn lớp 6 Bài: Chuyện cổ nước mình \(Kết nối tri thức\)](#)

Soạn Ngữ văn lớp 6 Bài: Chuyện cổ nước mình (Kết nối tri thức)

Trước khi đọc

Câu 1 (trang 93 SGK Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Một số câu chuyện cổ mà em biết là:

+ *Cây tre trăm đốt*

+ *Cây khế*

+ *Tấm Cám*

+ *Sự tích trầu cau*

+ *Sự tích hồ Ba Bể*

+ *Đẽo cày giữa đường*

....

Câu 2 (trang 93 SGK Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Những nhân vật trong các câu chuyện mà em thích là: ông bụt, cô Tấm, anh Khoai, ... Vì đó là những người có nhiều phép thuật hoặc tốt bụng, xinh đẹp, hiền lành hay giúp đỡ người khác, ...

Đọc văn bản

Gợi ý trả lời câu hỏi trong bài đọc:

1. Hình dung: Những màu sắc, đường nét miêu tả quê hương.

+ *Vàng cơn nắng, trắng cơn mưa*

Con sông chảy có rặng dừa nghiêng soi

+ *Như con sông với chân trời đã xa*

Sau khi đọc

Nội dung chính:

Bài thơ thể hiện tình yêu quê hương đất nước, niềm tự hào của nhà thơ về những giá trị văn hóa tinh thần của dân tộc được thể hiện qua tình yêu đối với những câu chuyện cổ.

Gợi ý trả lời câu hỏi sau khi đọc:

Câu 1 (trang 95 SGK Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Bài thơ được viết theo thể lục bát.

- Dấu hiệu nhận biết:

+ Số tiếng, số dòng: gồm nhiều cặp lục bát nối tiếp nhau; dòng trên 6 tiếng, dòng dưới 8 tiếng.

+ Về vần: tiếng cuối của dòng sáu tiếng ở trên vần với tiếng thứ sáu của dòng tám tiếng ở dưới, tiếng cuối của dòng tám tiếng lại vần với tiếng cuối của dòng sáu tiếng tiếp theo.

Ví dụ:

“Ở hien thì lại gặp hien

Người ngay thì gặp người tiên độ trì

Mang theo chuyện cổ tôi đi

Nghe trong cuộc sống thâm thì tiếng xưa” ...

Hien – tiên , trì – đi – thì

+ Về nhịp: ngắt theo nhịp chẵn: 2/2/2, 2/4, 4/4.

Ví dụ:

“Ở hien / thì lại / gặp hien

Người ngay thì gặp / người tiên độ trì

Mang theo / chuyện cổ / tôi đi

Nghe trong cuộc sống / thăm thì tiếng xưa” ...

+ Về thanh điệu: tiếng thứ sáu của dòng sáu là thanh bằng. Tiếng thứ sáu và thứ tám của dòng tám cũng phải là thanh bằng nhưng nếu tiếng thứ sáu là thanh huyền thì tiếng thứ tám là thanh ngang và ngược lại. Tiếng thứ tư của dòng sáu và dòng tám đều phải là thanh trắc.

Ví dụ:

	Ở	hiên	thì	lại	gặp	hiên	
	T	B	B	T	T	B	
Người	ngay	thì	gặp	người	tiên	độ	trì
B	B	B	T	B	B	T	B

Câu 2 (trang 95 SGK Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Các câu chuyện cổ được nhắc đến trong bài thơ:

+ Tấm Cám (*Thị thơm thì giầu người thơm / Chăm làm thì được áo cơm cửa nhà*)

+ Đeo càyl giữa đường (*Đeo càyl theo ý người ta / Sẽ thành khúc gỗ chẳng ra việc gì*)

+ Sự tích trầu cau (*Đậm đà cái tích trầu cau / Miếng trầu đỏ thắm nặng sâu tình người*)

Câu 3 (trang 95 SGK Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Chuyện cổ đã kể với nhà thơ những đi ầu về vẻ đẹp tình người là: *nhân hậu, sâu xa, thương người, yêu nhau, độ lượng, đa tình, đa mang, nặng sâu,....*

→ Bài thơ thể hiện giá trị nhân văn của những câu chuyện cổ. Dòng thơ nào cũng hướng đến việc ca ngợi ý nghĩa của những câu chuyện cổ trong việc phản ánh những nét đẹp tình người như lòng nhân hậu, sự vị tha, độ lượng, bao dung,... Đi ầu đó cất nghĩa tình yêu mà nhà thơ dành cho những câu chuyện cổ được bộc lộ trực tiếp ngay trong dòng thơ đi ầu tiên: “*Tôi yêu chuyện cổ nước tôi*” .

Câu 4 (trang 95 SGK Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Nghĩa của hai dòng thơ:

+ “*Chỉ còn chuyện cổ thiết tha*”: Đó là những tình cảm sâu nặng, thiết tha mà cha ông ta gửi gắm qua những câu chuyện cổ đ ông thời cũng chính là những tình cảm thiết tha của nhà thơ với chuyện cổ nước mình.

+ “*Cho tôi nhận mặt ông cha của mình*” : Nhận ra được, thấu hiểu được thế giới tinh thần của cha ông vẫn còn ghi dấu trong những câu chuyện từ ngàn xưa.

→ Cảm nhận được tình cảm sâu nặng, thiết tha của nhà thơ với thế giới chuyện cổ, cũng là những giá trị tinh thần, giá trị văn hóa được ghi dấu trong những câu chuyện đó. Chính những câu chuyện từ xa xưa, được lưu truyền qua nhiều thế hệ đã giúp người đọc thời nay nhận biết được “*gương mặt*” của cha ông thời xưa, hiểu được đời sống vật chất và tinh thần, tâm hồn và tính cách, phong tục tập quán và các quan niệm đạo đức, triết lí nhân sinh, ... của cha ông.

- Một số câu chuyện cổ trong đó dấu ấn đời sống, phong tục và những quan niệm sống của người xưa được thể hiện rõ, chẳng hạn: *Cây tre trăm đốt, Sọ Dừa, Thạch Sanh, ...*

Câu 5 (trang 95 SGK Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Hai dòng thơ:

“Tôi nghe chuyện cổ thâm thì

Lời cha ông dạy cũng vì đời sau”

Giúp người đọc cảm nhận được những bài học cuộc sống được gợi ra từ những câu chuyện cổ. Đó là bài học về đạo lí làm người: sống phải chân thành, nhân ái; phải cần cù, siêng năng; phải có trí tuệ, có chính kiến riêng của bản thân, không nghe theo lời người khác một cách thụ động, ...

- Những bài học cuộc sống được thể hiện rất rõ qua những dòng thơ:

+ *Ở hiền thì lại gặp hiền*

Người ngay thì gặp người tiên độ trì.

+ *Thị thom thì giấu người thom*

Chăm làm thì được áo cơm cửa nhà.

+ *Đẽo cày theo ý người ta*

Sẽ thành khúc gỗ chẳng ra việc gì.

Câu 6 (trang 95 SGK Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):

- Với nhà thơ, những câu chuyện cổ “*Vẫn luôn mới mẻ rạng ngời lương tâm*”:

+ “*mới mẻ*”, “*rạng ngời lương tâm*”: Những câu chuyện cổ không cũ. Đó là những viên ngọc vẫn tiếp tục tỏa sáng trong cuộc sống hiện tại. Vẻ đẹp tình người và những bài học về đạo lí làm người ẩn chứa trong đó đến nay vẫn còn nguyên giá trị, vẫn có khả năng giáo dục thế hệ trẻ.

Viết kết nối với đọc**Bài tập (trang 95 SGK Ngữ văn lớp 6 Tập 1 - Kết nối tri thức với cuộc sống):**

Viết đoạn văn (khoảng 5-7 câu) nêu cảm nhận của em về đoạn thơ sau:

“Đời cha ông với đời tôi

Như con sông với chân trời đã xa

Chỉ còn chuyện cổ thiết tha

Cho tôi nhận mặt ông cha của mình.”

Gợi ý:

- Đoạn thơ đã khơi gợi trong em những tình cảm gì đối với những câu chuyện cổ?
- Trong 2 dòng thơ đầu, tác giả sử dụng biện pháp tu từ gì? Biện pháp tu từ đó đã mang lại hiệu quả gì trong việc thể hiện tư tưởng, tình cảm của tác giả?
- Vì sao tác giả lại khẳng định những câu chuyện cổ giúp ta gặp lại ông cha, thấy được diện mạo tinh thần của những thế hệ đi trước?
- Em có cảm nhận gì về giọng điệu của đoạn thơ?

Đoạn văn tham khảo:

Đoạn thơ đã để lại trong em vô vàn suy nghĩ. “*Đời cha ông với đời tôi*” là hai thế hệ đã xa. Hình ảnh so sánh “*con sông với chân trời*” không chỉ khiến lời thơ hàm súc mà dường như còn gửi gắm trong đó một nỗi niềm tiếc nuối cho thứ ta gọi là thế hệ. Khoảng cách thế hệ ấy có thể làm con người khác đi, đổi thay nhưng ở đó, ta vẫn thấy “*Chỉ còn chuyện cổ thiết tha*”. Đó là những tình cảm sâu nặng, tha thiết mà cha ông ta gửi gắm qua những câu chuyện cổ đồng thời cũng chính là những tình cảm của nhà thơ với chuyện cổ nước mình. Dòng thơ cuối: “*Cho tôi nhận mặt ông cha của*

mình” tức là nhận ra được, thấu hiểu được thế giới tinh thần của cha ông vẫn còn ghi dấu trong những câu chuyện từ ngàn xưa. Chính những câu chuyện từ xa xưa, được lưu truyền qua nhiều thế hệ đã giúp người đọc thời nay nhận biết được “*gương mặt*” của cha ông thời xưa, hiểu thấu được đời sống vật chất và tinh thần, tâm hồn và tính cách, phong tục tập quán và các quan niệm đạo đức, triết lí nhân sinh, ... của cha ông. Và chúng ta của hôm nay nhất định sẽ trau dồi mình, sẽ nỗ lực và cố gắng để quê hương, để bài học trong chuyện cổ ấy mãi sáng ngời!